

جزئیات کاهش خدمت سربازی

حسین زاهدی، معاون اجتماعی سازمان وظیفه عمومی فراجا گفت: طبق قانون، خدمت سربازی برای تمام مشمولان ۲۴ ماه بود که سال گذشته به ۲۱ ماه کاهش یافت. اما نکته‌ای که افراد به‌خصوص والدین مشمولان به آن توجه نمی‌کنند، موضوع بومی و غیربومی بودن سرباز است که عمده اعتراضات در کسری سه‌ماهه خدمت ناشی از همین مسئله است. به گزارش ایرنا، او گفت: طبق قانون سربازی، افراد بومی باید ۲۱ ماه خدمت سربازی را بگذرانند و هیچ کسری شامل حال آنان نخواهد شد. اما مدت خدمت سربازی برای افراد غیربومی ۱۸ ماه است که شامل کسانی که در شهر خود یا نزدیکی محل سکونت خدمت می‌کنند، نمی‌شود. طبق قانون حال حاضر مدت سربازی برای افرادی که در مناطق عملیاتی خدمت می‌کنند، ۱۵ ماه و برای خدمت در مناطق عملیاتی درگیر ۱۴ ماه است. مناطق عملیاتی براساس شرایط هر نهاد نظامی شامل ارتش، سپاه و انتظامی متفاوت است.

آماده باش هلال احمر در ۵ استان

بابک محمودی، رئیس سازمان امداد و نجات هلال احمر از آماده‌باش نیروهای امدادی این جمعیت در ۵ استان در پی اعلام هشدار هواشناسی مبنی بر بارش شدید باران خبر داد. او گفت: در پی پیش‌بینی بارش شدید باران، رعدوبرق، وزش باد شدید، گردوخاک و تگرگ سه‌شنبه (۲۸ فروردین‌ماه) در هرمزگان، جنوب فارس، جنوب غرب و غرب سیستان و بلوچستان، نیمه‌جنوبی کرمان و بوشهر و چهارشنبه (۲۹ فروردین‌ماه) در نیمه‌جنوبی سیستان و بلوچستان، امدادگران هلال احمر به حالت آماده‌باش درآمدند. او توضیح داد: در این شرایط جوی باتوجه به بالا آمدن ناگهانی سطح آب رودخانه‌ها، سیلابی شدن مسیل‌ها و رودخانه‌های فصلی، رعدوبرق و تگرگ، ایگرگ‌نگی معابر به‌صورت گسترده، سرریز سد‌ها، دور از انتظار نیست، امدادگران و نجات‌گران هلال احمر برای کمک به حادثه‌دیدگان در آماده‌باش هستند. توصیه می‌شود افراد از توقف و تردد در بستر و حاشیه رودخانه‌ها و مسیل‌ها خودداری و از سفرهای برون‌شهری و فعالیت‌های کوه‌نوردی اجتناب کنند.

کودکان بهزیستی رها نمی‌شوند

علی محمد قادری، رئیس سازمان بهزیستی کشور در سخن‌شوی شهر تهران با بیان اینکه هرگز کودکان پس از سن قانونی از سوی سازمان بهزیستی از اساس اشتباه است، یادآور شد: ما افراد را ترخیص نمی‌کنیم؛ مگر اینکه به شرایط استقلال برسند و وضعیت مخاطره‌آمیز نداشته باشند. ما سال‌ها سرمایه‌گذاری نمی‌کنیم که افراد رها کنیم. ۱۲۰ هزار نفر در مراکز مان‌گهداری می‌شوند. قادری با اعلام اینکه برای ساماندهی کودکان کار بیش از ۲۰ دستگاه باید همکاری کنند، گفت: در مواردی کودکانی که در خیابان‌ها هستند، خانواده دارند و وقتی جمع‌آوری شوند، بعضاً خانواده‌ها اقدام به بازگرداندن فرزندان خود می‌کنند. ساماندهی کودکان کار و خیابان، پیچیدگی‌هایی دارد که باید مورد توجه قرار بگیرد. رئیس سازمان بهزیستی کشور با تأکید بر اینکه دستگاه‌های مناسب‌سازی شده‌ای در پارک‌ها و عرصه‌ها وجود ندارد، اظهار کرد: سه هکتار تا ۳۰ هکتار می‌توان برای پردیس توانمندسازی در نظر گرفت تا شهروندان و خانواده‌های دارای افراد معلول از آن استفاده کنند و در این صورت، نگاه ترحمی به این قشر نیز وجود نخواهد داشت.

زهرة شور شد

گزارش هم‌میهن از آخرین وضعیت سد چمشیر نشان می‌دهد که هشدارهای ساخت سد چمشیر به وقوع پیوسته و زمین‌های کشاورزی در آستانه نابودی است

سارا سبزی
خبرنگار گروه جامعه

رحمت‌الله جهانشاهی
معاون نظارت و
پایش محیط‌زیست
استان کهگیلویه و
بویراحمد:

تا امروز کیفیت آب
مخزن، مشکل
خاصی نداشته و
قابل قبول در نظر
گرفته می‌شود.

درواقع شاخص
ای.سی در مخزن
تا ۲۵۰۰ به دست
آمده که قابل قبول
است. این شاخص

را همیشه برای
مخزن سد داشتیم
و امسال هم باتوجه
به باران‌های مناسب
زمستان، سیلاب
باکیفیتی وارد این
محدوده شد

مشکل اصلی که کارشناسان پایش از آبیگری سد درباره آن هشدار می‌دهند، سازند گچساران بود؛ این سازند از نظر نفتی بسیار با اهمیت است و پوش سنگی از مواد تبخیری و دارای لایه‌هایی از نمک و گچ به‌شمار می‌رود. آنها پیش‌بینی می‌کردند که این لایه‌ها با هر بارندگی یا جریان آب، حل شوند و آب را هم شور کنند و در نهایت این آب شور به زمین‌های کشاورزی یا مصارف پایین‌دست خسارت وارد کند. سازند گچساران بسیار معروف است و اهالی منطقه سال‌ها از آن برداشت می‌کردند، اما سازندگان به آن بی‌توجهی کردند. سازند میشان، روی سازند گچساران قرار گرفته که در تماس با آب، حالت ناپایدار و خردشدگی پیدا می‌کند؛ بنابراین احتمال شکسته‌شدن تاج سد را به‌وجود می‌آورد.

مشکل دیگر سد چمشیر، تداخل آن با طرح‌های اکتشاف نفت بود؛ چون طبق طرح، دریاچه سد چمشیر روی طاقدیس گچساران قرار می‌گرفت و ممکن بود با برداشت نفت، چاه‌هایی حفر و گازهایی با فشار زیاد به مخزن تزریق شود. در همان بازه زمانی تأکید می‌شد که روی این احتمالات مدل‌سازی و مطالعات انجام نشده و این سوالات بی‌پاسخ مانده است؛ اتفاقی که با آبیگری سد گنوند هم رخ داد و منتقدان همیشه آن را با چمشیر مقایسه می‌کردند و درباره آن هشدار می‌دادند.

همه این مشکلات باعث شده بود که کارشناسان و اساتید دانشگاه درباره این موضوع به دولت هشدار دهند. نمونه آن، نامه ۱۰ استاد دانشگاه تهران به ابراهیم رئیس‌ی و درخواست برای توقف آبیگری سد بود. نمونه

گزارش
محیط
زیست

عکس: ایرنا

دیگر هم، شکایت اتحادیه انجمن‌های علوم‌زیستی ایران از وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط‌زیست برای راه‌اندازی سد بود.

مرکز پژوهش‌های مجلس هم نظر کارشناسی خودش را درباره این پروژه اعلام کرده و ابهاماتی را برای آن مطرح کرده بود. طبق گزارش این مرکز: «در مطالعات انجام‌شده از آمار هیدرولوژیکی دهه اخیر که عمدتاً شامل سال‌های خشک و بعضاً ترسالی شدید بوده، استفاده نشده است، این درحالی‌است که استفاده از آمار سال‌های اخیر که آثار تغییر اقلیم نیز در آن مشهود است، می‌تواند مطالعات و راهکارهای ارائه‌شده برای کنترل شوری در مخزن و رودخانه پایین‌دست را دست‌خوش تغییر کرده و حتی به اصلاح ارقام در نظر گرفته‌شده برای حبابه محیط‌زیستی منجر شود.»

این مرکز به وضعیت آبی زمان آبیگری سد هم اشاره کرده و گفته بود: «هم‌اکنون شرایط خشکسالی در منطقه حاکم بوده و امکان آبیگری از سد با تردید مواجه است، به‌همین دلیل باتوجه به حساسیت‌های کیفی مرتبط با سد چمشیر تا زمان بهبود شرایط آبی و افزایش آب‌دهی رودخانه که فرآیند آبیگری را تسهیل خواهد کرد، فرصتی فراهم است تا با به‌روزرسانی و تدقیق مطالعات انجام‌شده و تکمیل مطالعات زمین‌شناسی برای رفع بعضی ابهام‌های موجود اقدام شود.» در نهایت هیچ‌کدام از هشدارها به نتیجه نرسید و سد آبیگری شد. یکی از مهم‌ترین اهداف احداث چمشیر، تعدیل شوری رودخانه زهره و بهبود کیفیت آب پایین‌دست بود، اما مطالعات کارشناسان مستقل نشان می‌دهد که این هدف به نتیجه نرسیده است.

حمیدرضا یاقوتی، کارشناس ژئوتکتونیک است و در طول یک‌دهه گذشته مطالعات گسترده‌ای روی این سد داشته و در حال حاضر یکی از کارشناسان مستقلی است که در جریان پایش شاخص ای.سی آب رودخانه زهره است؛ شاخصی که میزان شوری آب را نشان می‌دهد.

او از همان ابتدا اعتقاد داشت محوری که برای ساخت سد چمشیر انتخاب شده، نادرست است، درواقع محدوده سد باید از منطقه قلعه‌گلاب یعنی تقریباً ۱۰ کیلومتر مانده به محل تلاقی رودخانه زهره یا رودخانه خیرآباد، منطقه حیدر کرار انتخاب می‌شد، اما محل دیگری برای ساخت آن انتخاب شد که کم‌کم تبعات خودش را نشان می‌دهد. او می‌گوید، اولین ایرادی که در مطالعات ساخت این سد رخ داده، پیش‌بینی نادرست میزان آبی است که می‌تواند در مخزن سد جمع شود: «همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، رودخانه زهره از نظر کمی آورده‌ای نداشته است. در این مورد باید هم تغییر اقلیم را در نظر بگیریم، هم مطالعات ناکافی؛ چون مطالعات ساخت این سد قبل از سال ۸۶ انجام شد، اما در طول زمان دیگر بازنگری نشد. در این مطالعات برآورد شده بود که مخزن سد می‌تواند سالیانه حدود ۲/۳ میلیارد مترمکعب یا ۱/۷ میلیارد مترمکعب آورده داشته باشد، اما در عمل پس از حدود یک‌سال بعد از آبیگری سد، فقط ۳۰ درصد از مخزن سد آبیگری شده است.»

یاقوتی ادامه می‌دهد: «در مجموع هم میزان بارندگی در کشور روندی کاهشی داشته، هم تلفات آب ناشی از

تبخیر افزایش داشته است. این دو عامل همراه با عوامل انسانی، باعث می‌شود که آبدهی رودخانه چمشیر در سال‌های آینده همچنان با روندی کاهشی روبه‌رو باشد، بنابراین مقدار آب قابل دسترس رودخانه زهره توسط سد چمشیر به‌طور متوسط حدود ۶۹۲ میلیون مترمکعب است، نه ۲۱۰۰ میلیون مترمکعب.»

این کارشناس توضیح می‌دهد که پیش‌بینی‌ها درباره افزایش شوری آب رودخانه زهره یا همان شاخص ای.سی به وقوع پیوسته است: «پیش از آبیگری این سد متخصصان هشدار داده بودند که اگر سطح تماس سازند گچساران بیشتر شود، انحلال نمک در آب افزایش پیدا می‌کند. باتوجه به مطالعات دانشگاه‌های کشور، گزارش‌های طرح، جلسات متعدد با کارشناسان محیط‌زیست و کمیسیون اصل ۹۰، نامه‌ای از سوی این کمیسیون به معاون اول وقت ارسال شد. آقای مخبر هم به وزیر نیرو دستور دادند تا زمان حل موضوع، از آبیگری سد خودداری شود، اما در تاریخ ۲۲ دی‌ماه سال ۱۴۰۱، آبیگری آزمایشی سد انجام شد.»

او به ورود سازمان بازرسی کل کشور و دستور آن برای ایجاد سه گمانه صحت‌سنجی هم اشاره می‌کند: «صورت‌جلسه این سازمان هرچند کفایت لازم را نداشت، اما برای کارشناسان خوشحال‌کننده بود. بعد از پنج‌ماه اولین گمانه اواسط خردادماه ۱۴۰۲ در کنار چاه ۳۱۷ و در تراز ۶۳۵ شروع به حفاری و حدود یک‌ماه بعد به پایان رسید. در ۱۵۰ متری عمق حفاری، رخنمون نمکی دیده نشد ولی در عمق نهایی، شاخص ای.سی آب خروجی از ۵۰۰۰ به ۹۰۰۰ افزایش پیدا کرد.»

طبق مطالعاتی که یاقوتی به آن اشاره می‌کند، آنالیزهای شیمیایی این محدوده نشان‌دهنده افزایش یون‌های سدیم و کلر بود. در شهریورماه سال گذشته ای.سی مخزن و ایستگاه هیدرومتری پل زهره به‌یکباره روند افزایشی خود را آغاز کرد و مستندات نشان می‌دهد که در مخزن هزار واحد و در پل زهره، دو هزار واحد افزایش شاخص ای.سی در آب ثبت شد.

یاقوتی به وضعیت بحرانی منابع آبی هم اشاره می‌کند: «میزان نمک آبی که از این سد به زمین‌های پایین‌دست می‌رسد، افزایش یافته و طبق آنالیزهای شیمیایی، میزان یون‌های سدیم، کلر و پتاسیم هم در این آب بالا رفته است. این آب چه بلایی بر سر خاک و دشت‌های پایین‌دست می‌آورد؟ مطالعات این پروژه ناقص است. در ۲۷ سال گذشته هیچ مطالعه‌ای روی محل تماس سازند میشان و گچساران انجام نشده و گمانه صحت‌سنجی و نتایج آن، یک زنگ خطر بود. حجم آب باید کنترل شود تا سطح تماس این دو سازند افزایش پیدا نکند.»

طبق گفته او، در هر پروژه سدسازی معمولاً تا ۶ ماه بعد از آبیگری، نیروگاه وارد مدار می‌شود، اما حالا تراز آب مخزن با تراز نیروگاهی که باید فعال شود، متفاوت است و هنوز هم وارد نشده است: «میزان شاخص ای.سی آب رودخانه زهره، در زمستان سال گذشته به ۲۸۰۰ رسید، در صورتی‌که شروع آبیگری سد و در همین فصل این عدد بین ۱۷۰۰ بود. ما باید در تابستان به این شاخص می‌رسیدیم. سال گذشته بیشترین میزان بارندگی در منطقه کهگیلویه و بویراحمد ثبت شده، اما مخزن سد